

Integraal huisvestingsplan onderwijs 2015 - 2020
gemeente Veenendaal
april 2015

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord	3
2. Inleiding	4
3. Onderwijshuisvesting anno 2015	6
4. Beleidsmatige context	9
5. Leerlingenontwikkelingen	11
6. Bewegingsonderwijs	14
7. Inhoudelijke ambitie	16
8. Huisvestingsambitie	18
9. Huisvestingsscenario's en –agenda	21
10. Financiering	30
Colofon	
Bijlagen; separaat	

1. VOORWOORD

De gemeente vindt goede onderwijshuisvesting een belangrijke factor voor de kwaliteit van het onderwijs in Veenendaal. Het is belangrijk voor de ontwikkeling en onderwijskwalificatie van onze jonge kinderen en jeugd, waarvoor we met elkaar – scholen en gemeente – verantwoordelijk zijn. Goede huisvesting is ook belangrijk voor alle medewerkers in onze scholen. Veenendaal biedt immers als onderwijsgemeente veel werkgelegenheid. Al die leerlingen en medewerkers verdienen ook goede huisvesting!

Vanuit dat belang willen we samen met de schoolbesturen blijven investeren in kwalitatieve, functionele, eigentijdse scholen, die de diverse onderwijskundige en maatschappelijke vraagstukken aankunnen.

In 2009 heeft de gemeenteraad het integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) 2009 – 2014 vastgesteld. De ambities van destijds om te zorgen voor goede schoolgebouwen zijn nog steeds van kracht en continueer ik graag als verantwoordelijk portefeuillehouder onderwijs.

Diverse onderdelen van het vorige IHP zijn inmiddels succesvol uitgevoerd. Ondanks de inzet in de afgelopen jaren, staan de gemeente en de schoolbesturen voor een grote opgave. Er is sprake van een scholenbestand in het basisonderwijs met een hoge leeftijd. Veel gebouwen zijn verouderd. En door demografische ontwikkelingen is er in enkele wijken sprake van leegstand in de scholen. Ik wil samen met de schoolbesturen voorkomen dat er in de nabije toekomst steeds meer middelen nodig zijn voor de instandhouding van de huisvesting en steeds minder middelen beschikbaar zijn voor het onderwijs zelf.

De centrale vraag is of we moeten blijven investeren in oude scholen of dat het beter is om samen met de schoolbesturen te werken aan een fasegewijze vernieuwing.

Deze vraag stond centraal in de opstelling van het voorliggende IHP 2015 – 2020. Vanuit de ambitie voor thuisnabij én passend onderwijs, kiezen we in het IHP voor een fasegewijze vernieuwing van de scholen en een verdere terugdringing van de leegstand. Dit moet ertoe leiden dat de gemiddelde leeftijd van onze scholen circa 20 jaar is en het aantal onderwijslocaties is verminderd. Behoud van keuzevrijheid en een goede spreiding en bereikbaarheid blijven belangrijk. De vernieuwing moet er vooral toe leiden dat er sprake is van een stevige en kwalitatief eigentijdse voorzieningenstructuur voor basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs in Veenendaal.

Deze ambitie vraagt de nodige investeringen van de gemeente en de schoolbesturen. Een gefaseerde vernieuwing maakt het voor de gemeente mogelijk de kosten te spreiden. Daartoe zijn in dit IHP voorstellen ontwikkeld waarmee we de eerste stappen kunnen zetten in deze gefaseerde vernieuwing.

Het IHP is tot stand gekomen in constructief overleg met de betrokken schoolbesturen. Met dit IHP worden m.i. de juiste stappen gezet om in Veenendaal te zorgen voor een eigentijdse en toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur.

2. INLEIDING

De gemeente Veenendaal heeft de wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van:

- 22 basisscholen;
- 1 school voor speciaal basisonderwijs;
- 2 scholen voor speciaal onderwijs, en;
- 4 scholen voor het voortgezet onderwijs.

In totaal is sprake van 29 scholen die gehuisvest zijn op circa 45 locaties.

Het bevoegd gezag van de scholen ligt in het primair onderwijs (basis- en speciaal basisonderwijs) bij 8 schoolbesturen, in het speciaal onderwijs bij 2 schoolbesturen en in het voortgezet onderwijs bij 4 schoolbesturen

De wijze waarop de gemeente haar wettelijke zorgplicht vorm geeft, is gebaseerd op het integraal huisvestingsplan (IHP) 2009 – 2014 en de verordening onderwijshuisvesting.

2.1 AANLEIDING ACTUALISERING

Verschillende omstandigheden zijn aanleiding het IHP 2009 – 2014 te actualiseren. Allereerst heeft het vorige IHP een looptijd tot 2014. Daarnaast zijn er tal van ontwikkelingen die ook huisvestelijke gevolgen kunnen hebben. Te denken is aan het beleid passend onderwijs, de vorming van integrale kindcentra (IKC's), de invoering van de Jeugdwet en veranderende visies op onderwijs en huisvesting. Demografische ontwikkelingen en de economische crisis zijn ook aanleidingen voor een nieuw IHP. Er is sprake van toenemende leegstand in de bestaande wijken en een toenemende, weliswaar vertraagde, behoefte aan onderwijshuisvesting in de nieuwbouwwijk Veenendaal Oost.

Ook is sprake van een relatief oud gebouwenbestand; de gemiddelde leeftijd van de scholen in het primair onderwijs (basisscholen en speciale basisschool) is 37 jaar uitgaande van het stichtingsjaar (nadien zijn er wel diverse aanpassingen aan gebouwen geweest). In het voortgezet- en speciaal onderwijs is de gemiddelde leeftijd jonger.

Deze omstandigheden zijn voor de gemeenteraad ook aanleiding geweest om in het raadsprogramma 2014 – 2018 (“De kracht van Veenendaal”) het college te vragen de contouren van de onderwijshuisvesting te schetsen. Belangrijk hierin zijn de reductie van de leegstand, het voorkomen van financiële risico's voor de gemeente en het voeren van een actief vastgoedbeleid zodat een lange termijnbeleid gevoerd kan worden.

Belangrijk uitgangspunt in het ontwikkelen van deze contouren in een nieuw IHP is het behouden van de diversiteit en bereikbaarheid van het onderwijsaanbod; in iedere wijk moeten voor het basisonderwijs voldoende mogelijkheden zijn onderwijs te volgen.

Genoeg redenen dus om na te denken over een effectieve en efficiënte inzet van de gemeentelijke en schoolbestuurlijke middelen voor de huisvesting. Er is bij de gemeente en de schoolbesturen behoefte aan een meerjarenperspectief vanuit de gedeelde visie dat huisvesting een belangrijke randvoorwaarde is voor de onderwijskwalificatie van jonge inwoners van Veenendaal én ter voorkoming van diverse financiële en ruimtelijke knelpunten.

2.2 STATUS ÉN REIKWIJDTE IHP

Met de opstelling van het IHP onderstreept de gemeente het belang van huisvesting voor de kwaliteit van het onderwijs. Door de toekomstige huisvestingsbehoefte van het onderwijs scherp in beeld te brengen, kan een beter aanbod van onderwijsvoorzieningen worden gerealiseerd. Dit perspectief op de toekomstige huisvestingsbehoefte is een richtinggevend kader voor huisvestingsbeslissingen. Het IHP is een sturend ruimtelijk én financieel kader voor de onderwijshuisvesting.

Wanneer de leerlingenontwikkelingen zich in lijn met de prognoses ontwikkelen en de daarop gebaseerde huisvestingsagenda voor de komende jaren kan worden uitgevoerd, is daarmee een stuk zekerheid ontstaan voor zowel de gemeente als de schoolbesturen. De gemeente weet waar welke voorzieningen moeten worden gerealiseerd, de scholen weten wanneer ze in aanmerking komen voor welke voorzieningen!

2.3 UITGANGSPUNTEN IHP

Het IHP is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Leerlingenprognoses 2013 en 2014 (gebaseerd op teldatum gegevens 1 oktober 2012 en 1 oktober 2014), Pronexus;
- Het IHP omvat de huisvesting van het primair (basisonderwijs en speciaal basisonderwijs), speciaal- en voortgezet onderwijs inclusief bewegingsonderwijs;
- De verordeningen huisvesting onderwijsvoorzieningen Veenendaal daar waar het gaat om de normatieve vaststelling van de ruimtebehoefte van de scholen.

3. ONDERWIJSHUISVESTING 2015

Hoe ziet de huidige huisvestingssituatie in Veenendaal eruit? Wat is het vertrekpunt voor het nieuwe IHP? Welke verschillen zijn er per onderwijssector? In deze paragraaf wordt ingegaan op de algemene huisvestingssituatie anno 2015. De specifieke vraagstukken van individuele scholen komen aan de orde in hoofdstuk 10.

3.1 ALGEMENE HUISVESTINGSSITUATIE

Door demografische ontwikkelingen is sprake van toenemende leegstand van de schoolgebouwen in de oudere wijken van Veenendaal. In het basisonderwijs is er anno 2015 circa 5.000 m² normatieve leegstand (dit is meer dan 10 % van de totale capaciteit¹). De verwachting is dat dit verder toeneemt. De locaties die niet meer gebruikt worden voor onderwijs vallen op grond van de onderwijswetgeving terug aan de gemeente. De gemeente kan deze locaties voor andere doeleinden inzetten (andere functies, herontwikkelen). De exploitatie van deze locaties ligt niet meer bij de schoolbesturen. Afhankelijk van de herbestemming zijn er dan instandhoudingskosten voor de gemeente. Dit betreft veelal de kapitaallasten indien het gebouw nog niet is afgeschreven en veelal geringere exploitatiekosten voor de instandhouding. Bij herontwikkeling van de locatie dient de restantboekwaarde afgelost te worden.

De toenemende leegstand betekent een verhoging van de lasten per leerling voor de huisvesting bij ongewijzigd beleid; met minder middelen moet dezelfde huisvesting in stand worden gehouden. Gemeente en schoolbesturen zijn het eens dat voorkomen moet worden dat er steeds meer middelen nodig zijn voor de huisvesting en steeds minder beschikbaar zijn voor het onderwijsproces (leermiddelen, personeel).

¹ Capaciteit basisonderwijs is 42.857 m² BVO, ruimtebehoefte is anno 2015 37.115 m² BVO.

Er is ook sprake van technische én functionele veroudering van de scholen. De gemiddelde leeftijd van basisscholen is hoog, waardoor de onderhoudskosten toenemen. De afweging tussen levensduurverlenging en vervanging door nieuwbouw wordt hierdoor actueler, temeer daar de kwaliteit van de in de jaren '70 en '80 gerealiseerde scholen te wensen overlaat.

In de soms te grote en veelal oude en niet meer functionele schoolgebouwen moeten de komende jaren ook belangrijke beleidsmatige ontwikkelingen plaatsvinden. In het kader van passend onderwijs moeten meer kinderen met een extra zorgvraag op reguliere scholen instromen. Ook de decentralisatie van de jeugdzorg naar de gemeente met een focus op preventie vraagt kwalitatieve onderwijsvoorzieningen.

In Veenendaal Oost is sprake van een afwijkende situatie. Er is weliswaar een langzamere woningbouwontwikkeling dan gepland, maar desalniettemin is hier sprake van groei van het aantal leerlingen. Deze groei wordt mede veroorzaakt doordat ook leerlingen uit andere wijken de scholen in Veenendaal Oost bezoeken. Deze groei heeft inmiddels geleid tot het voornemen tot een versnelde uitbreiding van het Ontmoetingshuis.

3.2 SITUATIE PER ONDERWIJSSECTOR

De huisvestingssituatie verschilt per onderwijssector. In het primair onderwijs (basisscholen en speciale basisschool) is sprake van het grootste aantal oude scholen (zowel absoluut als relatief). Het gebouwenbestand in het speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs is jonger wat betreft leeftijd.

BASISONDERWIJS

Vanaf 1 januari jl. zijn de schoolbesturen integraal verantwoordelijk voor het instandhouden van de scholen. Daar waar tot en met 2014 de gemeente nog verantwoordelijk was voor het groot of planmatig onderhoud, zijn de schoolbesturen dat als gevolg van gewijzigde wet- en regelgeving dat vanaf 1 januari 2015². In het kader van deze overdracht van het onderhoud en aanpassing naar de schoolbesturen heeft een actualisatie van het meerjaren onderhoud plaatsgevonden. Geconstateerd is dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud bij de basisscholen.

Kijkend echter naar het reguliere onderhoud dat nodig is in het basisonderwijs, dan is er de komende jaren een toenemend tekort op de uitgaven voor het onderhoud. Wanneer de kosten voor het onderhoud worden vergeleken met de Rijksinkomsten van de schoolbesturen, kan geconcludeerd worden dat er sprake is van een jaarlijks tekort dat varieert van circa € 800.000 in 2015 tot circa € 2 miljoen in 2030. In die periode is ook nog sprake van een uitschieter van € 3 miljoen tekort op de uitgaven onderhoud³. Wanneer er geen sprake was geweest van de doordecentralisatie van het onderhoud, zouden deze kosten voor rekening van de gemeente zijn geweest.

Deze situatie kan betekenen dat schoolbesturen andere middelen moeten aanwenden voor het onderhoud (bijvoorbeeld middelen voor personeel en onderwijsleermiddelen) of dat het in het MOP opgenomen onderhoud niet kan worden uitgevoerd. Beide gevolgen raken direct of indirect de kwaliteit van het onderwijs. In deze situatie is sprake van een “dubbel” negatief effect voor de

² Dit geldt voor de schoolbesturen voor primair en speciaal onderwijs. Het voortgezet onderwijs is al vanaf 1 januari 2005 verantwoordelijk voor het zogenaamde binnen- en buitenonderhoud.

³ Ook zonder de overheveling van het onderhoud naar schoolbesturen zou sprake zijn van dit tekort, zij het dat dit dan grotendeels gefinancierd zou moeten worden door de gemeente.

schoolbesturen als gevolg van de leerlingendaling. Enerzijds is sprake van afnemende inkomsten door minder leerlingen, anderzijds is sprake van toenemende instandhoudingskosten. De gemeente en schoolbesturen vinden het zorgelijk wanneer de instandhouding van de schoolgebouwen steeds meer middelen vraagt, waardoor er wellicht steeds minder middelen zijn voor het onderwijsproces.

Ondanks de relatief oude schoolgebouwen in het basisonderwijs wat betreft stichtingsjaar, is sprake van een hoge boekwaarde van circa € 36,5 miljoen. Dit is verklaarbaar door uitbreidingen en nieuwbouw waaronder o.a. brede school Dragonder Oost, De Blink, Rehoboth).

SPECIALAAL EN VOORTGEZET ONDERWIJS

In tegenstelling tot het primair onderwijs is het speciaal en voortgezet onderwijs (inclusief speciaal basisonderwijs) gehuisvest in gebouwen waarvan de gemiddelde leeftijd jonger is.

Voor het voortgezet onderwijs is sprake van een situatie waarbij de schoolbesturen al circa 10 jaar verantwoordelijk zijn voor de huisvesting (zowel het dagelijks als planmatig onderwijs als aanpassingen). De gebouwensituatie in het voortgezet onderwijs is in algemene zin redelijk tot goed te noemen daar waar het gaat om de beschikbare capaciteit en de technische en functionele staat. Uitzondering betreft het gebouw A Kerkewijk van het CLV, dat technisch en functioneel is verouderd en waar grootschalige investeringen moeten plaatsvinden. Het CLV wil deze investering aanwenden voor vervangende nieuwbouw van dit gebouwdeel. Het Rembrandt College kent een aantal knelpunten m.b.t. de technische installaties, die reeds aanwezig zijn sinds bouw. Deze worden hersteld. Bij de overige twee scholen voor voortgezet onderwijs is geen sprake van concrete huisvestingsknelpunten; Het CSV en het Ichthus College verkeren in goede technische en functionele staat.

Voor de twee scholen voor speciaal onderwijs⁴ De Blink en de C.P. van Leersumschool geldt eveneens dat sprake is van een gebouwensituatie, die in algemene zin redelijk tot goed te noemen is daar waar het gaat om de beschikbare capaciteit en de technische en functionele staat. De Blink is gehuisvest in een relatief nieuw gebouw. Voor de C.P. van Leersumschool is sprake van een erfpachtconstructie waarvoor een jaarlijkse canon wordt betaald. Eventuele gezamenlijke huisvesting met een andere school vindt de Van Leersumschool een interessante te onderzoeken optie (bijvoorbeeld combinatie met speciaal basisonderwijs en/of een basisschool).

Ook voor het speciaal onderwijs heeft in het kader van de overheveling van het onderhoud en aanpassingen naar de schoolbesturen een actualisatie van het meerjaren onderhoudsplan plaatsgevonden. Ook hier is geen sprake van achterstallig onderhoud.

---

⁴ De speciale basisschool De Windroos (CPOV) is formeel geen speciale school, maar een school voor primair onderwijs. De Windroos valt onder de Wet op het primair onderwijs, De Blink en de C.P. van Leersumschool onder de Wet op de expertisecentra.

4. BELEIDSMATIGE CONTEXT

In het vorige IHP heeft de gemeente uitgesproken dat onderwijshuisvesting ook een belangrijk middel is voor diverse beleidsmatige ontwikkelingen en ambities. Deze opvatting is nog steeds actueel, onderwijshuisvesting is belangrijk voor kwalitatief goed onderwijs. Het accommodeert diverse ontwikkelingen zoals passend onderwijs, IKC-vorming, de zorg voor een goed onderwijsrendement en draagt ook bij aan een gezondere exploitatie. De belangrijkste actuele ontwikkelingen worden hier genoemd.

PASSEND ONDERWIJS

Vanaf 1 augustus 2014 is de Wet passend onderwijs ingevoerd en is sprake van een zorgplicht bij schoolbesturen en scholen om ieder kind dat zich bij hen aanmeldt een passende onderwijsplaats te bieden. Dit kan op de school van aanmelding of een school binnen het samenwerkingsverband. Passend onderwijs heeft gevolgen voor de onderwijshuisvesting. Als meer kinderen met een extra zorgvraag op reguliere scholen instromen, moet de huisvesting dat aankunnen. Dit is vooral een vraag van kwaliteit van de gebouwen in plaats van capaciteit. Te denken is aan verzorgruimtes die nodig zijn of drempelloze toegangen.

DECENTRALISATIE JEUGDZORG

Vanaf 1 januari jl. zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Er moet sprake zijn van een sluitende zorgstructuur waarbij er veel aandacht is voor preventie. Hiervoor is een stevige basisinfrastructuur nodig, waarin vanzelfsprekend het onderwijs een belangrijke rol vervult⁵. Koppelingen tussen voorzieningen voor jeugdzorg en onderwijs liggen daarbij voor de hand om snel

---

⁵ In de jeugdwet worden scholen met name genoemd als de preventieve voorzieningen in het kader van het jeugdbeleid.

en adequaat preventief en curatief te kunnen optreden situaties van jeugdproblematiek.

INTEGRALE KINDCENTRA

Zowel op lokaal als landelijk niveau wordt gestreefd naar betere afstemming van en samenhang tussen onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen en voor,- en vroegschoolse educatie. Om dit te realiseren, worden er in Nederland steeds meer IKC's op vrijwillige basis gerealiseerd. De wetgeving voor de verschillende functies kent echter nog beperkingen voor verdergaande integratie van verschillende organisaties voor onderwijs, opvang en aanvullende functies. Diverse gremia roepen daarom de politiek op om beleid voor de totstandkoming van IKC's te bevorderen zodat de lokale initiatieven op dit gebied mogelijk worden. Ook de schoolbesturen in het primair onderwijs in Veenendaal streven naar de ontwikkeling van IKC's als belangrijke voorziening voor thuisnabij en passend onderwijs (zie hoofdstuk 8).

ONDERWIJSRENDEMENT EN ONDERWIJSKWALITEIT

De druk op scholen neemt toe om de onderwijskwaliteit en het -rendement te vergroten. Scholen worden steeds nadrukkelijker beoordeeld op de onderwijsprestaties door de Onderwijsinspectie, maar ook door de onderwijsconsumenten i.c. de ouders. Dit betekent dat de (veelal beperkte) middelen van scholen ook vooral aangewend moeten worden voor het primaire proces van scholen: het organiseren van kwalitatief goed onderwijs.

OVERHEVELING BUITENONDERHOUD EN AANPASSINGEN

Per 1 januari jl. zijn in het primair en speciaal onderwijs de middelen voor het groot of planmatig onderhoud ("buitenonderhoud") en aanpassingen overgeheveld van de gemeenten naar de schoolbesturen. Dit vraagt van de

schoolbesturen ook het actief nadenken over de het instandhouden van locaties waarbij rekening wordt gehouden met leerlingenontwikkelingen en de technische en functionele staat van de gebouwen⁶. Het wetsvoorstel biedt schoolbesturen de mogelijkheid te investeren in technische en functionele verbeteringen van hun gebouwen⁷. Renovatie t.b.v. levensduurverlenging en functionele verbetering is niet belegd in het Wetsvoorstel overheveling en aanpassing. Dit is een vraagstuk van overleg tussen de gemeente en het schoolbestuur. Renovatie kan ook in het belang zijn van gemeenten; door renovatie kan vervangende nieuwbouw worden voorkomen en kan de levensduur verlengd worden. Dit belang geldt ook voor de schoolbesturen.

BEZUINIGINGEN

De druk op diverse maatschappelijke domeinen, waaronder het onderwijs, is als gevolg van de economische crisis en de daarmee samenhangende bezuinigingen erg toegenomen. Met minder middelen moeten schoolbesturen (en ook gemeenten) het onderwijs in stand houden. Dit doet een groot beroep op de schoolbesturen om de diverse schoolbestuurlijke taken in de nabije toekomst efficiënter te organiseren, waaronder de onderwijshuisvesting.

GEMEENTELIJK VASTGOEDBELEID

De gemeente heeft veel maatschappelijk vastgoed⁸ (meer dan € 100 miljoen op de gemeentelijke balans). Het exploiteren en onderhouden hiervan doet een

---

⁶ Het instandhouden of sluiten van locaties en/of scholen is een wettelijke verantwoordelijkheid van schoolbesturen.

⁷ Voor het primair en speciaal onderwijs geldt een investeringsverbod t.b.v. uitbreiding en/of vervangende nieuwbouw, met uitzondering van investeringen door het schoolbestuur die in de exploitatie terugverdiend worden (bijvoorbeeld extra investeringen t.b.v. energie waardoor er minder exploitatie uitgaven zijn).

⁸ Onder maatschappelijk vastgoed wordt verstaan de voorzieningen i.c. gebouwen voor onderwijs, cultuur, sport, welzijn e.d.

groot appèl op de gemeentelijke middelen. Het slimmer en efficiënter inzetten van maatschappelijk vastgoed is een belangrijke opgave in het vastgoedbeleid. De schoolgebouwen vormen een groot bestanddeel van het gemeentelijk vastgoed (de kapitaallasten rusten bij de gemeente). Het huisvestingsbeleid heeft ook gevolgen voor het gemeentelijk vastgoedbeleid. Locaties komen immers beschikbaar voor herontwikkeling en nieuwbouw van scholen biedt mogelijkheden om clustering van maatschappelijke functies te onderzoeken zodat sprake is van multifunctionele accommodaties (MFA's). In die zin is er ook vanuit het gemeentelijk vastgoedbeleid belang bij een meerjaren perspectief onderwijshuisvesting.

TOENEMEND APPÈL BELEIDSVOEREND VERMOGEN EN SAMENWERKING

Deze ontwikkelingen vragen van de gemeente en schoolbesturen een adequaat antwoord. Soms is de gemeente of het schoolbestuur autonoom hierin, maar voor veel vraagstukken is samenwerking tussen schoolbesturen en gemeente belangrijk. De gemeente en de schoolbesturen zijn van mening dat het in de eerste plaats gaat om het behoud en versterken van de onderwijskwaliteit in Veenendaal. Hierbij spelen ruimtelijke en financiële mogelijkheden ook een belangrijke rol. De verantwoordelijkheidsverdeling voor onderwijshuisvesting maakt afstemming en samenhang tussen het te voeren onderwijsbeleid en het huisvestingsbeleid van belang en noodzakelijk. Beide partijen hebben immers belang bij een passende voorzieningenstructuur die van goede technische en functionele kwaliteit is en waarbij kapitaalsvernietiging wordt voorkomen door verkeerde en niet noodzakelijke investeringsbeslissingen. Schoolbesturen zijn ook bereid om in het kader van de versterking van de onderwijsinfrastructuur de eigen locaties te verlaten en onder één dak samen te werken met collega schoolbesturen en scholen.

5. LEERLINGEN & HUISVESTING

Om een goed beeld te krijgen van de onderwijshuisvesting, is het belangrijk om inzicht te krijgen in leerlingenaantallen en –prognoses en de betekenis hiervan voor de huisvesting⁹.

In algemene zin kan met betrekking tot dit vraagstuk worden geconstateerd dat op basis van de laatste prognoses gebaseerd op teldatum 1-10-2014 er sprake is van een geringe daling van het aantal leerlingen gecombineerd met een verschuiving c.q. verplaatsing van het aantal leerlingen. Zo is in de oudere wijken sprake van geringe daling van het aantal leerlingen op veel scholen, in Veenendaal Oost is – vanzelfsprekend – sprake van groei van het aantal leerlingen.

5.1 LEERLINGENPROGNOSES BASISONDERWIJS

Het totaal aantal leerlingen in het basisonderwijs bedraagt circa 6.500 leerlingen (teldatum 1 oktober 2014: 6.519 leerlingen). In de afgelopen drie jaar is het leerlingenaantal afgenomen met circa 150 leerlingen. Dit is een daling van circa 2,5 %. Wanneer in de berekeningen de ontwikkeling van Veenendaal Oost niet zou worden betrokken, zou sprake zijn van een leerlingendaling van circa 5,5 %. Een groot deel van de demografische krimp in de oudere wijken van Veenendaal wordt derhalve gecompenseerd door de groei in Veenendaal Oost.

Op basis van de leerlingenprognoses is er op korte termijn nog sprake van een lichte daling van het aantal leerlingen. Vanaf 2020 laat het basisonderwijs weer een lichte groei zien van circa 6.400 naar circa 6.680 leerlingen in 2031.

---

⁹ In bijlage 1 is een overzicht van de leerlingenprognoses en de ruimtebehoefte in totaliteit, per school, per schoolbestuur en per wijk weergegeven.

Geconcludeerd kan worden dat sprake is van een tijdelijke geringe daling van het aantal leerlingen van circa 6.500 (2015) naar 6.400 leerlingen. Over tien jaar zit het aantal leerlingen dan weer op het niveau van 2015 om vervolgens nog door te groeien naar circa 6.677 in 2031. Dat er geen sprake is van een grote daling van het aantal leerlingen komt door de ontwikkeling van Veenendaal Oost.

5.2 RUIMTEBEHOEFTE BASISONDERWIJS

De totale beschikbare capaciteit in het basisonderwijs is in 2015 circa 43.000 m² bruto vloeroppervlakte (BVO). Uitgaande van de leerlingenaantallen en prognoses is er een ruimtebehoefte van circa 37.370 m² BVO (2016). Deze ruimtebehoefte neemt tot 2020 enigszins af naar circa 36.590 m². Na 2020 neemt de ruimtebehoefte iets toe tot circa 38.000 m² BVO. In die zin zijn er op Veenendaals niveau geen capaciteitstekorten de komende jaren. Bij ongewijzigd beleid blijft er sprake van een overcapaciteit van circa 5.000 m² BVO, hetgeen iets meer dan 10 % is.

De eventuele capaciteitsvraagstukken in de bestaande wijken van Veenendaal kunnen binnen de beschikbare overcapaciteit opgelost worden uitgaande van de huidige voorzieningenstructuur.

In Veenendaal Oost ontstaan capaciteitsvraagstukken, maar daar wordt in voorzien door de realisering van de tweede fase Ontmoetingshuis en op termijn de verplaatsing van Basisschool De Bron van SHS naar het Levenshuis. In eerdere planvorming werd nog voorzien in een basisschool in de wijk Groenpoort in Veenendaal Oost. Op basis van leerlingenontwikkelingen en de alsdan beschikbare capaciteit moet worden bezien in hoeverre dit nog steeds noodzakelijk is of dat kan worden volstaan met de capaciteit van het

Ontmoetingshuis voor basisonderwijs en de voorziening van SHS (zie ook scenario's in hoofdstuk 10).

In algemene zin kan geconcludeerd worden dat de ruimtebehoefte in het basisonderwijs onder de beschikbare capaciteit blijft liggen. Dit geldt vanzelfsprekend voor Veenendaal als totaliteit. Per wijk zijn er verschillen inhoudende dat in de ene wijk eventuele capaciteitsvraagstukken opgelost kunnen worden door het inzetten van leegstand, in Veenendaal Oost zal aanvullende huisvesting nodig zijn om te voorzien in de ruimtebehoefte.

5.3 RUIMTEBEHOEFTE BASISONDERWIJS PER WIJK

Gekozen wordt in het IHP en de in hoofdstuk 10 voorgestelde scenario's om zoveel mogelijk het huisvestingsbeleid te richten op de huisvestingsbehoefte in de betreffende wijk, inhoudende dat in de toekomstige bepaling van de ruimtebehoefte ook rekening wordt gehouden met de aanwezige basisgeneratie 4 – 12 jarigen. Hierbij wordt vanzelfsprekend ook rekening gehouden met de historisch gegroeide situatie waarbij scholen leerlingen hebben uit een groter voedingsgebied dan de wijk waarin ze (toevallig) staan. Wanneer nu deze omslag gemaakt zou worden, dan ontstaan discrepanties tussen de wijkbehoefte versus de schoolbehoefte. Zo is de ruimtebehoefte van bijvoorbeeld de Steenblokschool en De Plantage groter dan de wijkbehoefte op basis van de basisgeneratie. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van de leerlingenaantallen in de wijk Noordwest. Op basis van de basisgeneratie is er een ruimtebehoefte van circa 5.000 m² BVO nodig, op basis van de leerlingprognoses van de reeds aanwezige scholen is er een ruimtebehoefte van circa twee keer zoveel.

Belangrijke uitgangspunt in de bepaling van de toekomstige ruimtebehoefte is de wens dat kinderen naar scholen in de eigen wijk kunnen gaan.

5.4 LEERLINGENPROGNOSES VOORTGEZET ONDERWIJS

Het voortgezet onderwijs telt evenals het basisonderwijs circa 6.500 leerlingen¹⁰. Dat er sprake is van evenveel leerlingen in het VO als in het PO komt voort uit de sterke regionale onderwijsfunctie van de gemeente Veenendaal wat betreft het voortgezet onderwijs. De scholen voor voortgezet onderwijs hebben ook veel leerlingen vanuit de omliggende plaatsen. Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs groeit de komende jaren gering. Op teldatum 1 oktober 2014 was sprake van 6.499 leerlingen in het voortgezet onderwijs. Vanaf 2018 gaat het aantal leerlingen langzaam dalen naar circa 6.000 leerlingen in 2031. De daling van het aantal leerlingen is procentueel gezien bij alle vier de VO scholen enigszins gelijk (circa 6 à 8 %).

5.5 RUIMTEBEHOEFTE VOORTGEZET ONDERWIJS

De huidige capaciteit in het voortgezet onderwijs bedraagt circa 50.000 m² BVO (50.162 m² BVO). De leerlingprognoses zijn omgezet in de huidige en toekomstige ruimtebehoefte. Deze ruimtebehoefte komt uit op circa 47.000 m² BVO in 2016 en 46.000 m² BVO in 2031. In de komende jaren groeit de ruimtebehoefte, maar blijft deze beneden de huidige beschikbare capaciteit. Deze ruimtebehoefte is inclusief de zogenaamde 10 % regeling waarbij een groei van het aantal leerlingen minder dan 10 % binnen de bestaande capaciteit moet worden opgevangen. Het Ichthus College heeft de grootste ruimtebehoefte, het Rembrandt College de laagste ruimtebehoefte. De bandbreedte varieert van circa 9.000 m² BVO voor het Rembrandt College tot circa 13.000 m² BVO voor het Ichthus College.

De ruimtebehoefte van CSV (onderdeel van Het Perron) groeit de komende jaren enigszins waardoor de beschikbare capaciteit normatief niet voldoende is.

¹⁰ In bijlage 2 zijn de leerlingprognoses van het voortgezet onderwijs weergegeven alsmede een overzicht van de ruimtebehoefte.

In het kader van de realisatie van de nieuwbouw zijn echter afspraken gemaakt over de capaciteit en dat de eventuele groei opgevangen wordt in het huidige gebouw. Uitbreidingsaanvragen zijn niet aan de orde voor CSV. Het Rembrandt College heeft een dislocatie in Petenbos. Gezien de verwachte daling op termijn van het aantal leerlingen wordt niet voorzien in uitbreiding bij de hoofdlocatie. Het Ichthus College heeft een grote overcapaciteit. De beschikbare capaciteit is circa 15.350 m² BVO, de behoefte is 2.500 à 3.000 m² BVO lager. De overcapaciteit is mede het gevolg van eigen investeringen.

5.6 LEERLINGENPROGNOSES SPECIAAL ONDERWIJS EN SPECIAAL BASISONDERWIJS

Het speciaal onderwijs (De Blink en C.P. van Leersumschool) en het speciaal basisonderwijs (De Windroos) tellen circa 300 leerlingen op dit moment. Het aantal leerlingen stabiliseert zich tot circa 290 leerlingen.

De speciale basisschool De Windroos (CPOV) is de afgelopen jaren mede als gevolg van passend onderwijs sterk gedaald. Het CPOV verwacht dat het aantal leerlingen zo rond de 130 zal blijven. Dit aantal leerlingen past ruimschoots in de huidige locatie, waar reeds sprake is van overcapaciteit en medegebruik door 't Speelkwartier. CPOV wil vanwege de overcapaciteit en de leerlingendaling De Windroos op een meer passende locatie (passend qua omvang) elders huisvesten.

De Blink, school voor speciaal onderwijs cluster III, telt circa 100 leerlingen SO en VSO. De hiermee gepaard gaande ruimtebehoefte is aanwezig in het gebouw. Van capaciteitsvraagstukken is geen sprake.

De C.P. van Leersumschool telt circa 60 leerlingen (5 groepen voor leerlingen van 4 tot 12 jaar). Van capaciteitsvraagstukken is geen sprake.

Er is in het speciaal onderwijs geen sprake van capaciteitsvraagstukken.

5.7 ALGEMENE CONCLUSIES

In totaal telt de gemeente Veenendaal circa 13.300 leerlingen in de leerplichtige leeftijd (exclusief MBO), dit is circa 20 % van de bevolking van Veenendaal. Op termijn daalt het leerlingenaantal naar circa 12.950 leerlingen, een daling van circa 2,5 %. In vergelijking met diverse andere gemeenten is sprake van een geringe daling.

Het leerlingenaantal in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs blijft de komende jaren relatief stabiel. In het basisonderwijs is sprake van een lichte daling op korte termijn en een lichte groei op de middellange en lange termijn. In het voortgezet onderwijs is de komende jaren nog sprake van een lichte groei, op de middellange en lange termijn daalt het aantal leerlingen. Het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs blijft relatief stabiel.

Van een sterke krimp of groei is echter geen sprake in Veenendaal anders dan in het basisonderwijs in Veenendaal Oost. De groei hier komt voort uit de verdere ontwikkeling van Veenendaal Oost. In de bestaande wijken is sprake van krimp.

De beschikbare capaciteit in zowel het primair, speciaal en voortgezet onderwijs is voldoende om tegemoet te komen aan de huidige en toekomstige ruimtebehoefte. Van uitbreidingsvraagstukken is geen sprake anders dan in Veenendaal Oost.

Het huisvestingsbeleid kan zich de komende jaren dan ook vooral richten op optimalisering van de beschikbare capaciteit door reductie van de leegstand en renovatie en/of vervangende nieuwbouw van de bestaande capaciteit.

6. BEWEGINGSONDERWIJS

De behoefte aan bewegingsonderwijs is door Sportservice Veenendaal in beeld gebracht (juni 2014). Algemene conclusie is dat met de bouw van de sportzaal in Veenendaal Oost in het Ontmoetingshuis en de mogelijke bouw van een gymnastiekzaal in De Veenderij er voldoende capaciteit is om te voorzien in het bewegingsonderwijs in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs.

6.1 BEHOEFTE BEWEGINGSONDERWIJS

De behoefte aan bewegingsonderwijs in het onderwijs varieert van circa 930 klokuren tot maximaal circa 970 klokuren (2018-2019) om vervolgens weer te dalen naar circa 930 klokuren. De beschikbare capaciteit is eveneens circa 970 klokuren aan bewegingsonderwijs (inclusief de nieuwe voorziening in het Ontmoetingshuis Veenendaal Oost en exclusief de geplande voorziening in De Veenderij). In algemene zin kan dan ook geconcludeerd worden dat er voldoende capaciteit aan gym- en sportzalen beschikbaar is voor het bewegingsonderwijs.

In de berekening van de beschikbare capaciteit is uitgegaan van de volgende normeringen:

- een gymzaal t.b.v. basisonderwijs heeft een capaciteit van 26 klokuren per week;
- een sporthal waar het basisonderwijs en voortgezet onderwijs gebruik van maken heeft een capaciteit van 29 klokuren;
- een sporthal waar alleen het voortgezet onderwijs gebruik van maakt heeft een capaciteit van 33 klokuren.

Op basis van deze normering is de totale capaciteit van 970 klokuren berekend.

De verordening onderwijshuisvesting gaat uit van een aantal afstandscriteria:

- bij 20 of meer klokuren voor een basisschool dient de sportvoorziening binnen een afstand van 1 kilometer aanwezig te zijn;
- bij tenminste 15 klokuren geldt een afstand van maximaal 3,5 kilometer;
- bij tenminste 5 klokuren geldt een afstand van 7,5 kilometer.

Voor het basisonderwijs is het niet gewenst het bewegingsonderwijs op een afstand van meer dan 3,5 kilometer te hebben. Dit moet binnen de wijk kunnen plaatsvinden voor alle in de wijk gelegen scholen.

Toepassing van bovenstaande criteria betekent dat er in enkele wijken een tekort aan capaciteit is. In Veenendaal West is sprake van een overschot aan sportvoorzieningen. In andere wijken is sprake van een tekort wanneer uitgegaan wordt van het afstandscriterium dat het wenselijk is om binnen een straal van 1 kilometer te kunnen voorzien in de behoefte aan bewegingsonderwijs.

Daarnaast wordt het tekort ook veroorzaakt door een toenemende vraag aan sportlessen (met name in het voortgezet onderwijs). Deze extra uren bewegingsonderwijs voor het voortgezet onderwijs mogen echter niet ten koste gaan van de reguliere uren bewegingsonderwijs voor basis- en voortgezet onderwijs en worden niet kosteloos ter beschikking gesteld.

6.2 BESTUURSAKKOORD ACTIEVE EN GEZONDE LEEFSTIJL

Kwalitatief bewegingsonderwijs is cruciaal voor de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen. Er zijn (wetenschappelijke) aanwijzingen

dat sport en bewegen bijdraagt aan betere onderwijsresultaten en de kans op verzuim en uitval verminderen. Goed bewegingsonderwijs levert daarnaast een bijdrage aan een actieve en gezonde leefstijl van kinderen. Daarom hebben het ministerie van OCW en de PO-Raad in het bestuursakkoord PO de doelstelling opgenomen dat in 2017 iedere basisschoolleerling minimaal twee lesuren (een lesuur is 45 minuten) bewegingsonderwijs per week krijgt, gegeven door een bevoegde leerkracht. In de Veenendaalse situatie is hiervan reeds sprake. De wijze waarop het ministerie hier uitvoering aan wil geven, is uiteengezet in het Plan van Aanpak Bewegingsonderwijs (d.d. 23 januari 2015).

Voor het realiseren van extra accommodaties stelt het ministerie geen middelen beschikbaar. Het plan gaat er vanuit dat in een deel van de extra capaciteitsbehoefte kan worden voorzien door, met hulp van NOC*NSF, sportverenigingen te betrekken. Denkbaar is ook dat de aanvullende behoefte gevonden moet worden in intensivering van de binnen- en buitensportaccommodaties (vergroten capaciteit i.c. aantal klokuren).

6.3 ALGEMENE CONCLUSIE

Op basis van de huidige norm van 1,5 uur bewegingsonderwijs per week (hetgeen overeenkomt met twee lesuren), is het aantal voorzieningen voor bewegingsonderwijs op dit moment voldoende in Veenendaal om te kunnen voorzien in de capaciteitsbehoefte voor het bewegingsonderwijs voor het PO. In sommige wijken is deze capaciteit ruim voldoende aanwezig. In andere wijken is de capaciteit krap en moet er soms worden uitgeweken naar gym- en sportaccommodaties in een andere wijk.

7. ONDERWIJSAMBITIE

Onderwijshuisvesting is geen doel op zich, maar een belangrijk middel dat bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs en de ontwikkelingskansen van jongeren. Samenhang en afstemming tussen peuterspeelzalen, kinderopvang, buitenschoolse opvang, voor-, en vroegschoolse educatie, basisonderwijs, voortgezet onderwijs, jeugdzorg e.d. is hierin belangrijk. De onderwijsambitie van de gemeente en schoolbesturen is dat er voor zoveel mogelijk Veenendaalse kinderen passend en thuisnabij onderwijs is in voorzieningen voor 0 – 12 jaar. Dit kan vorm krijgen door de ontwikkeling van IKC's in het basisonderwijs en de ontwikkeling van een onderwijskundig netwerk voor het funderend onderwijs.

7.1 IKC'S; THUISNABIJ EN PASSEND ONDERWIJS

In het onderwijs- en huisvestingsbeleid wil de gemeente streven naar de totstandkoming van IKC's voor kinderen voor 0 – 12 jaar, zodat een doorgaande (talent-)ontwikkeling van kinderen mogelijk is. Het gaat daarbij met erkenning van de bestaande identiteit en pluriformiteit om de volgende hoofdkenmerken:

- een integrale voorziening voor onderwijs en ontwikkeling voor kinderen voor 0 – 12 jaar;
- een doorgaande (talent-)ontwikkeling van kinderen;
- afstemming van en samenhang in de pedagogische visie(s) en uitgangspunten en het dag-/weekprogramma van de betrokken instellingen met inachtneming en respect van de bestaande identiteit van de betrokken instellingen;
- afstemming van en samenhang in de onderwijsconcepten van de betrokken scholen (wanneer meerdere scholen participeren in het IKC); een passende organisatievorm en aansturing (rekening houdend met de situatie dat er situaties zullen zijn dat meerdere scholen het IKC concept vormgeven);
- één gebouw waarin ruimten optimaal en gemeenschappelijk worden benut;

- eenduidige communicatie naar ouders en omgeving;
- een doorgaande programmatische en organisatorische aansluiting met het vervolgonderwijs (proefdagen, inzet vakdocenten, projecten, tutorschappen e.d.).

Het is de ambitie dat de IKC's passend onderwijs bieden voor alle kinderen in de betreffende wijk. Opvang en onderwijs buiten de eigen wijk vindt plaats op basis van onderwijskundige en denominatieve overwegingen.

Wanneer meerdere basisscholen samen een IKC vormen onder één dak, moet er ook een adequate organisatie zijn om de IKC ambitie en doelstellingen te realiseren en te bewaken. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de schoolbesturen. Voordat sprake is van gemeentelijke investeringen in de onderwijshuisvesting moet deze samenwerking zijn vormgegeven en in een samenwerkingsovereenkomst zijn belegd.

• VEENENDAALSE KLEUR IKC'S

De IKC-ontwikkeling moet een Veenendaalse invulling krijgen. De omvang van een aantal basisscholen is nu te gering om de verbreding in functies en aanbod mogelijk te maken vanuit een solitaire positie. Ook is het bedrijfsmatig niet haalbaar om aan iedere huidige basisschool voorschoolse voorzieningen te verbinden. Ook vanuit de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de huisvesting is dit niet haalbaar; transformatie van alle huidige locaties voor basisonderwijs tot IKC's door diverse huisvestingsaanpassingen en – investeringen is niet mogelijk en zou ook kunnen leiden tot kapitaalvernietiging omdat het toekomstperspectief van een aantal scholen of locaties onzeker is. Voor de Veenendaalse situatie betekent dit dat er een schaa sprong gemaakt moet worden in het basisonderwijs. Deze schaa sprong krijgt op twee manieren vorm. Enerzijds door in de toekomst minder, maar grotere basisscholen te realiseren. Anderzijds door intensievere samenwerking tussen basisscholen op

wijkniveau zodat sprake is van een onderwijskundig netwerk, dat zorgt voor passend onderwijs voor alle kinderen in de wijk. Daarin moet vanzelfsprekend een verantwoorde balans tussen identiteit en pluriformiteit en het garanderen van onderwijskundige kwaliteit gezocht worden.

Elk IKC wordt maatwerk. Er kunnen vanuit schoolbestuurlijk perspectief overwegingen zijn om te kiezen voor een andere of mindere relatie met voorschoolse functies. In het onderwijs- en huisvestingsbeleid wil de gemeente de IKC-vorming echter stimuleren vanuit overwegingen van doorgaande ontwikkelings- en leerlijnen voor kinderen.

7.2 ONDERWIJSKUNDIG NETWERK PO & VO

Er is nu sprake van relatief autonome c.q. solitair functionerende scholen. Zo is in het voortgezet onderwijs sprake van scholen met een eigen onderwijskundige profilering (cultuur, sport, internationaal, ondernemerschap e.d.) en identiteit die vaak denominatief is bepaald. Deze verscheidenheid is een belangrijk kenmerk van de Veenendaalse onderwijssituatie. Van programmatische en/of organisatorische samenwerking binnen het voortgezet onderwijs is geen of weinig sprake. Dit geldt ook voor het primair onderwijs. Voorgesteld wordt om het zogenaamde BOVO-overleg op een nieuwe wijze invulling te geven. Gedacht kan worden aan een meer thematisch incidenteel overleg tussen PO en VO.

In de versterking van de onderwijsinfrastructuur in Veenendaal moet gestreefd worden naar een complementair onderwijsaanbod van alle scholen in plaats van een wellicht meer en meer concurrerend onderwijsaanbod. Verbreding en/of verdieping van profielen van scholen vindt dan plaats in de context van het gehele netwerk aan voorzieningen. Dit vraagt van scholen ook afstemming met andere scholen wanneer sprake is van keuzes in onderwijskundige profilering. Belangrijk is dat in totaliteit er sprake is van een completer en complementair aanbod waarmee op alle behoeften van de leerlingen, zowel voor die leerlingen die extra zorg nodig hebben als leerlingen die extra aanbod

aan kunnen, kan worden ingespeeld (betere onderwijszorgarrangementen). Door samenwerking kan een completer en sterker aanbod worden gerealiseerd. De ambitie is te komen tot een complementair stelsel van funderend onderwijs voor 0 tot 16/17-jarigen dat staat voor één gemeenschappelijk onderwijsbelang; passend en thuisnabij onderwijs door een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de onderwijskwaliteit.

8. HUISVESTINGSAMBITIE

De komende jaren is er geen noodzaak de onderwijscapaciteit uit te breiden, behoudens in Veenendaal Oost. Het verminderen van de leegstand in de oudere wijken van Veenendaal en het voorkomen van verdere technische en functionele veroudering van de scholen, vormen de belangrijkste opgaven in het huisvestingsbeleid de komende jaren.

8.1 LEEGSTANDSBELEID

Het leegstandsbeleid kent de volgende twee hoofdlijnen:

- bij capaciteitsvraagstukken van scholen wordt verwezen naar leegstand;
- door herschikking van scholen en/of vervangende nieuwbouw wordt leegstand verminderd.

Deze beleidslijnen moeten leiden tot een reductie van de bestaande leegstand, die zich met name voordoet in de “oudere” wijken van Veenendaal. In het kader van het leegstandsbeleid wordt ervoor gekozen om zoveel mogelijk te verwijzen naar leegstaande ruimte binnen de wijk. Dit is niet afwijkend van het huidige beleid.

Bij het verwijzen van scholen wordt er gekeken naar de daadwerkelijke leegstand in een schoolgebouw. Indien leegstaande klaslokalen in gebruik zijn door bijvoorbeeld een kinderopvangorganisatie wordt er een beleidsmatige afweging gemaakt of voorzetting hiervan opweegt tegen de kosten van leegstand en/of het gebruik door een andere basisschool. Wanneer de leegstand niet nodig is voor capaciteitsvraagstukken, heeft het de voorkeur de leegstand in te zetten voor onderwijskundige concepten en vernieuwingen, passend onderwijs of medegebruik door maatschappelijke functies. Er wordt dan gezocht naar functies die passen bij het schoolbestuurlijk en gemeentelijk beleid.

De ontwikkeling van de leegstand is in de grafieken in bijlage III weergegeven. Hierbij is zowel de situatie met als de situatie zonder verdere ontwikkelingen in Veenendaal Oost weergegeven. Hieruit blijkt dat de leegstand zich de eerste jaren negatief ontwikkelt door de voor Veenendaal oost noodzakelijke realisering van de tweede fase Ontmoetingshuis en in 2022 het Levenshuis.

8.2 VERNIEUWING SCHOLENBESTAND

De technisch en functionele veroudering is de tweede hoofdpogave in het huisvestingsbeleid. De gemiddelde leeftijd van de basisscholen is hoog. Er zijn veel gebouwen uit de jaren '70 en '80, die matig zijn qua technische staat en functionaliteit. De komende jaren leidt dit tot hoge onderhoudskosten voor schoolbesturen.

Vanuit de zorgplicht voor passende huisvesting wil de gemeente met de schoolbesturen de vraag naar en het aanbod van scholen effectief en efficiënt afstemmen. Dit krijgt naast het leegstandsbeleid vorm door de volgende twee hoofdlijnen:

- vermindering van het aantal schoollocaties;
- vervangen van oude scholen door nieuwbouw op basis van de genormeerde stichtingskosten (VNG-normering).

De ambitie is het de onderwijsportefeuille te verjongen door gefaseerd vervangende nieuwbouw te realiseren. Hierin worden in het primair onderwijs in beginsel geen solitaire basisscholen meer gerealiseerd maar voorzieningen voor 0 – 12 jaar. Daarbij vinden gemeentelijke investeringen in vervanging van scholen plaats na schoolbestuurlijk commitment vorm en inhoud te geven aan deze voorzieningen.

De vervanging van de schoolgebouwen vindt plaats op basis van de financiële normen in de verordening onderwijshuisvesting van de gemeente Veenendaal.

De normering worden jaarlijks aangepast op voorstel van de VNG.

8.3 VERMINDERING AANTAL LOCATIES

Uitgangspunt voor de huisvestingsambitie is het verminderen van het aantal onderwijslocaties in het basisonderwijs van de huidige circa 30 locaties naar circa 20 locaties. Dit leidt ertoe dat bij vervangende nieuwbouw er soms sprake is van meerdere scholen onder één dak die gebruik maken van gezamenlijke ruimten. Het terugdringen van het aantal locaties heeft een aantal redenen:

- a. het reduceert de overcapaciteit;
- b. het zorgt voor scholen met een omvang die aansluit bij de Veenendaalse stichtingsnorm van 322 leerlingen;
- c. het maakt het (financieel) mogelijk de vernieuwing van scholen te realiseren in een periode die aansluit bij de technische en financiële afschrijvingsperiode;
- d. de investeringskosten voor de vervanging van 22 scholen zijn lager dan de investeringskosten van alle huidige locaties;
- e. het is mogelijk multifunctionele(re) gebouwen te realiseren.

In de vernieuwing van de onderwijsportefeuille wordt de capaciteit van de nieuwe school bepaald op basis van de onderwijsbehoefte uit de wijk en de historische schoolkeuzes van ouders voor de school c.q. scholen. In overleg met de schoolbesturen wordt, wanneer vervangende nieuwbouw aan de orde is, de precieze capaciteit nader bepaald. De keuze om een meer wijkgerichte benadering te hanteren (de capaciteit in overeenstemming brengen met de behoefte vanuit de wijk gebaseerd op de aanwezige basisgeneratie), kan betekenen dat bij groei van de school door leerlingen ook van buiten de eigen wijk er doorverwezen moet worden naar leegstand buiten de eigen wijk.

8.4 FASERING; GEMIDDELDE LEEFTIJD SCHOLEN 20 JAAR

De veroudering van scholen leidt tot toenemende onderhoudskosten voor schoolbesturen, dan wel tot een situatie dat deze niet meer kunnen worden opgebracht (en ten koste gaan van het onderwijs). Hoewel het de verantwoordelijkheid is van schoolbesturen te zorgen voor adequaat onderhoud, kan er een onontkoombare situatie ontstaan dat de gemeente grootschalige vervangingsinvesteringen moet plegen. Indicatief moet gedacht worden aan een investeringsopgave van circa € 50 miljoen in periode van een beperkt aantal jaren gezien de stichtingsjaren van een groot aantal scholen¹¹.

Door een fasering met de schoolbesturen overeen te komen:

- a. kan de gemeente deze kosten beter spreiden (en dragen) en wordt voorkomen dat de (hoge) gemeentelijke lasten ook op één moment dan wel een zeer korte periode moeten worden gedragen, en;
- b. kunnen de schoolbesturen grootschalig onderhoud in de laatste fase van de levensduur van het schoolgebouw nalaten en 'sparen' voor een bijdrage in de nieuwbouw¹².

Om de investeringslasten voor de gemeente te spreiden, wordt een fasering voorgesteld waarbij in beginsel elke twee jaar een schoolgebouw in het primair onderwijs kan worden vervangen. Het streven is een gemiddelde leeftijd van 20 jaar voor de totale onderwijsportefeuille.

---

¹¹ De totale vervangingskosten bedragen overigens circa € 200 miljoen als de gehele onderwijshuisvestingsportefeuille in 2055 wordt vervangen op basis van normkosten en een jaarlijkse inflatiecorrectie van 1 %.

¹² Zie hoofdstuk 10 Financiën.

- **VOORTGEZET ONDERWIJS**

Een vervangingscyclus van 2 jaar is niet mogelijk en ook niet nodig bij de VO-scholen omdat het gaat om grote gebouwen en investeringen. Daarom wordt voorgesteld een (financiële) voorziening te realiseren zodat ook hier sprake kan zijn van vernieuwing van de huisvesting.

8.5 DUURZAAMHEID EN KLIMAAT

In 2035 wil de gemeente Veenendaal energieneutraal zijn. Bij nieuwbouw is duurzaamheid en energie een belangrijk uitgangspunt. Zo zijn er al mooie prestaties geleverd op het gebied van duurzaamheid en energie bij Het Perron (warmte- en koude uit drinkwater) en Het Ontmoetingshuis (zonnepanelen en ledverlichting). Verwacht wordt dat op basis van regelgeving vanaf 2020 nieuwbouw energieneutraal moet worden opgeleverd. Bij renovatie, transformatie en het onderhoud van schoolgebouwen is duurzaamheid, ondanks de vele voordelen die het kan opleveren, nog steeds geen vanzelfsprekendheid. Door het verhogen van kennis, inzicht en het gezamenlijk met de schoolbesturen zoeken naar passende financiering, wil de gemeente bijdragen aan het versnellen van de totstandkoming van een duurzame leer- en werkomgeving. Uit de evaluatie van de maatregelen op een aantal scholen in het kader van Frisse Scholen is ook gebleken dat het aanbod niet altijd aansloot op de vraag. Ook blijkt dat de expliciete vraag naar duurzaamheid nog beperkt is en dat de aangedragen (deel)oplossingen nog onvoldoende op die vraag aansluiten. Dit proces wil de gemeente de komende periode beter inrichten met behulp van de instrumenten en de kennis die wordt opgedaan vanuit de Green Deal Scholen¹³.

---

¹³ De onderwijs- en gemeentesector hebben samen met de Rijksoverheid in 2014 de Green Deal Verduurzaming Scholen gesloten. Doel hiervan is om op grote schaal de totstandkoming van een duurzame leer- en werkomgeving te versnellen. De Green Deal moet schoolbesturen en gemeenten helpen bij hun ambities om energiebesparing en de kwaliteit van het binnenmilieu op scholen (exploitatie-neutraal) te verbeteren.

9. HUISVESTINGSSCENARIO'S & -AGENDA

Met inachtneming van de onderwijs- en huisvestingsambitie en de objectieve gegevens over de technische en functionele staat van de gebouwen, de financiële aspecten (o.a. boekwaarde en onderhoudskosten), is in overleg met de schoolbesturen nagedacht over scenario's c.q. ontwikkelingsrichtingen om te komen tot verbetering van de onderwijshuisvesting. Deze scenario's zijn per onderwijssoort en voor wat betreft het basisonderwijs per wijk beschreven. Wat betreft de wijken is uitgegaan van de CBS wijkindeling centrum, noordoost, noordwest, west, zuidwest, zuidoost en noordoost, waarbij noordoost is gesplitst in noordoost en Veenendaal Oost.

• ONTWIKKELINGSSCENARIO'S/-RICHTINGEN

De huisvestingsscenario's zijn een aantal keer plenair besproken met de scholen/schoolbesturen. Omdat soms sprake is van samenwerking met andere scholen onder één dak (en daarmee ook enige mate van organisatorische, ruimtelijke en inhoudelijke samenwerking) en verplaatsingen naar andere locaties moeten de scenario's nog verder worden uitgewerkt en besproken met de schoolbesturen en de respectievelijke achterbannen (besturen, medezeggenschapsraden, teams e.d.). In het overleg met de schoolbesturen is daarom afgesproken dat de hieronder beschreven scenario's moeten worden gezien als (eerste) ontwikkelingsrichtingen of –scenario's, waaraan de schoolbesturen samen met de gemeente constructief verder willen werken. Dit kan er ook toe leiden dat de verdere uitwerking kan afwijken van de hieronder beschreven scenario's. Deze afwijking kan betrekking hebben op de voorgestelde samenstelling van scholen, de locatie alsmede de planning. De scholen/schoolbesturen hebben aangegeven dat wanneer sprake is van afwijkingen deze plaatsvinden in overleg met de besturen binnen de inhoudelijke, bestuurlijke en financiële kaders van dit IHP. Zo zal wijziging van scenario's niet leiden tot toenemende investeringslasten. De uitgangspunten

met betrekking tot vermindering van het aantal locaties, de gefaseerde vernieuwing, het vormen van integrale kindcentra, het realiseren van huisvesting voor de wijkbehoefte blijven gehandhaafd en een toetsingskader voor de verdere ontwikkeling van de scenario's. Hoewel derhalve de scenario's nog niet geheel zijn uitgekristalliseerd (en waarschijnlijk in de toekomst door veranderende omstandigheden ook nog zullen wijzigen), vinden de besturen het wel belangrijk dat in dit IHP een eerste verkenning van mogelijke scenario's in beeld wordt gebracht, waarbij de hardheid van de scenario's, gezien de korte tijdsspanne waarin het IHP tot stand moest komen, varieert.

9.1 BASISONDERWIJS

CENTRUM

In het Centrum zijn gehuisvest de basisscholen:

- De Plantage
- Dr. Steenblokschool

Voorstel:

Voorgesteld wordt in het Centrum te komen tot een optimalisering van de huisvesting door:

- a. Handhaven basisschool Steenblokschool;
- b. Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw basisschool De Plantage i.c.m. Vuurvliinder Noord op de locatie De Windroos;
- c. Afstoten huidige locatie De Plantage.

De Steenblokschool heeft een recente aanpassing van de buitenschil gehad. De technische staat en functionaliteit van de school is goed. Vervangende nieuwbouw is niet aan de orde gezien de technische en functionele staat. Indien sprake is van verdere groei van de school, wil de school gebruik maken van leegstand in de nabijheid.

De Plantage heeft normatieve leegstand (twee groepsruimten), die onderwijskundig wordt ingezet. De functionaliteit van het gebouw is goed. De technische staat laat te wensen over; de komende jaren moet er veel onderhoud plaatsvinden (buitenonderhoud, gevels, kozijnen). Vanuit dit perspectief verdient het aanbeveling herhuisvesting van De Plantage te heroverwegen, waarbij de locatie minder van belang is omdat De Plantage geen wijksschool is. Huisvesting met een andere basisschool is gezien specifieke onderwijskundige concept geen blokkade. Voorgesteld wordt vervangende huisvesting van De Plantage te betrekken bij herontwikkeling van de locatie De Windroos (wijk Noordoost). Dit vindt plaats samen met basisschool Vuurvlinder Noord. De betrokken schoolbesturen zijn in beginsel positief over deze ontwikkeling en samenwerking binnen een nieuw te realiseren voorziening.

In het Centrum blijft op termijn alleen de Steenblokschool gehuisvest.

NOORDOOST

In de wijk noordoost zijn gehuisvest de scholen:

- Basisschool Het Erf
- Basisschool Vuurvlinder Noord
- Basisschool Het Speelkwartier
- Speciale basisschool De Windroos

Basisschool Het Mozaïek is inmiddels opgeheven.

Voorstel:

Voorgesteld wordt in Noordoost te komen tot een optimalisering van de huisvesting door:

- a. Vervangende nieuwbouw basisschool Het Erf. Het Erf heeft prioriteit vanwege de zeer hoge te verwachten onderhoudskosten. Vervangende

nieuwbouw vindt (eventueel) plaats i.c.m. speciale basisschool De Windroos;

- b. Herhuisvesting van speciale basisschool De Windroos. Het leerlingenaantal van De Windroos neemt (sterk) af waardoor een kleinere locatie gewenst is. Een passende locatie in Veenendaal dient gezocht te worden in het kader van herhuisvesting van diverse scholen en/of optimalisering van de leegstand. In het kader van dit IHP wordt voornamelijk voorgesteld De Windroos te combineren met basisschool Het Erf;
- c. Vervangende nieuwbouw Vuurvlinder Noord i.c.m. De Plantage op locatie De Windroos;
- d. Handhaven basisschool Speelkwartier;
- e. Afstoten op termijn van locatie Vuurvlinder Noord (vanwege herhuisvesting i.c.m. De Plantage, locatie De Windroos).

Het Erf (1975) staat aan de vooravond van ingrijpend planmatig onderhoud. Op basis van het MOP zijn hoge investeringen nodig die niet gedekt worden door de Rijksvergoeding (indicatief een tekort van circa € 0,5 miljoen). Gezien de leeftijd van het gebouw en de hoge investeringskosten wordt voorgesteld te kiezen voor vervangende nieuwbouw.

De Windroos (1973 en 1974) is gehuisvest in een te groot gebouw. In het kader van passend onderwijs neemt het leerlingenaantal sterk af. Een kleinere locatie is gewenst. In het kader van de herhuisvesting wordt voorgesteld De Windroos te betrekken bij de herontwikkeling van Het Erf.

Door integrale huisvesting van Het Erf en De Windroos komt de locatie van De Windroos beschikbaar. Het betreft hier een grote locatie. Voorgesteld wordt hier een gecombineerde onderwijsvoorziening te realiseren van De Plantage en De Vuurvlinder Noord (de huidige gebouwen worden vervangen door een nieuwe gezamenlijke voorziening).

Door dit scenario blijven er in Noordoost 4 of 5 scholen gehuisvest (afhankelijk van locatiekeuze De Windroos) op 3 locaties.

ZUIDOOST

In de wijk zuidoost zijn gehuisvest de basisscholen:

- Julia van Stolbergschool, locatie Sterke Arm
- Engelenburgschool
- Het Mozaïek, locatie De Bongerd
- De Burcht
- Het Mozaïek, locatie M. Turnorlaan
- De Ceder

Voorstel:

Voorgesteld wordt in Zuidoost te komen tot een optimalisering van de huisvesting door:

- a. Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw voor Het Mozaïek locatie De Bongerd, Engelenburgschool en J. van Stolbergschool locatie Sterke Arm. Deze herhuisvesting gaat uit van de realisering van één nieuwe school c.q. gebouw. Deze school biedt onderdak aan de drie scholen. Het totale leerlingenaantal van deze drie basisscholen ligt op termijn op circa 200 leerlingen. Mogelijke locatie is de locatie Mozaïek – Engelenburgschool;
- b. Afstoten op termijn van locatie J. van Stolbergschool locatie Sterke Arm;
- c. Afhankelijk van locatiekeuze afstoten van locatie Het Mozaïek of Engelenburgschool;
- d. Handhaven locaties De Burcht, De Ceder en Het Mozaïek Petenbos.

De basisscholen Het Mozaïek locatie De Bongerd, Engelenburgschool en J. van Stolbergschool locatie Sterke Arm zijn kleine basisscholen. De scholen zijn gehuisvest in de grote en sterk verouderde schoolgebouwen (jaren '70). Voor

de jaren 2023 – 2025 zijn in het kader van het MOP kostbare onderhoudsmaatregelen voorzien voor de drie scholen (variërend van circa € 200.000 tot € 500.000). Gezien de hoogte van de investeringen voor planmatig onderhoud, de leeftijd van de gebouwen, de omvang van de scholen en wellicht ook de maatschappelijke betekenis van deze scholen in deze wijk, wordt geadviseerd te komen tot vervangende nieuwbouw van de drie scholen in de vorm van één gezamenlijke onderwijshuisvesting voor (vooralsnog) drie zelfstandige basisscholen. De samenwerking onder één dak moet ruimtelijk extra kwaliteit toevoegen t.b.v. de populatie in de betreffende wijk.

Gezien de toekomstige omvang van de drie gezamenlijk te huisvesten scholen Het Mozaïek locatie De Bongerd, Engelenburgschool en J. van Stolbergschool locatie Sterke Arm (circa 200 leerlingen) verdient het aanbeveling de mogelijkheden van samenwerking te onderzoeken (bijvoorbeeld samenwerkingsschool). In de verdere uitwerking van dit scenario is in dit IHP wat betreft de normering voor de huisvesting uitgegaan één te realiseren basisschool (één vaste voet toekenning).

Op korte termijn wil CPOV al de locatie J. van Stolbergschool locatie Sterke Arm afstoten gezien de omvang. Zij wenst een medegebruik situatie. Onderzocht wordt of dit vooruitlopend op de realisering van vervangende nieuwbouw al kan plaatsvinden in de leegstand van de Engelenburgschool.

De scholen De Burcht, De Ceder en Het Mozaïek Petenbos blijven gehandhaafd.

In Zuidoost blijven vooralsnog 6 scholen gehuisvest op 3 locaties (locaties Mozaïek en De Burcht M. Turnorlaan worden gezien één locatie).

ZUIDWEST

In de wijk zuidwest ("Franse Gat") zijn gehuisvest de basisscholen:

- Patrimoniumschool locatie Patrimoniumlaan

- Patrimoniumschool, locatie Binnenronde
- J. van Stolbergschool, locatie G. Terborchstraat

Basisschool Vuurvlinder Zuid is inmiddels opgeheven.

Voorstel:

Voorgesteld wordt in Zuidwest te komen tot een optimalisering van de huisvesting door:

- Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw voor de locaties J. van Stolbergschool en de Patrimoniumschool locatie Patrimoniumlaan. Mogelijke locatie hiervoor is de locatie van Vuurvlinder Zuid;
- Locatie Patrimoniumschool Binnenronde blijft gehandhaafd;
- Afstoten locaties J. van Stolbergschool locatie G. Terborchstraat en Patrimoniumschool locatie Patrimoniumlaan.

De locatie J. van Stolbergschool G. Terborchstraat kent een grote leegstand. Er is sprake van een oud en gedateerd gebouw. Er is ook sprake van veel weggek uit deze wijk naar andere scholen.

Het CPOV opteert voor herontwikkeling van de voorziening in deze wijk tezamen met de Patrimoniumschool (locatie Binnenronde). In deze ontwikkeling gaan de J. van Stolbergschool en de Patrimoniumschool gezamenlijk een IKC vormen die gehuisvest is op twee locaties in de wijk (ruimtelijk is een unilocatie niet aan de orde). Dit IKC moet de wijk Franse Gat een krachtige impuls geven voor de jonge kinderen. Dit dient er ook in te resulteren dat er minder kinderen uit deze wijk naar scholen in andere wijken gaan.

Wat betreft de ruimtebehoefte voor de nieuwe voorzieningen is rekening gehouden met dit effect, dat in de toekomst door de vernieuwing van het

onderwijs in deze wijk er minder kinderen buiten de wijk onderwijs volgen, maar onderwijs volgen in de gecombineerde voorziening van CPOV/SHS. Wat betreft het huisvestingsconcept is het bijvoorbeeld denkbaar dat een gezamenlijke onderbouw locatie (voor 0 – 6 jaar) en een gezamenlijke bovenbouwlocatie (7 – 12 jaar) komt (locatie Binnenronde).

Dit scenario vraagt verdere uitwerking en overleg met CPOV en SHS. In het overleg in het kader van dit IHP zijn voor het Franse Gat ook andere scenario's verkend waarbij de Patrimoniumschool gehuisvest blijft op de locatie Patrimoniumlaan 1 en hier een unilocatie realiseert (door middel van renovatie en uitbreiding van de locatie) en de J. van Stolbergschool zich concentreert op de locatie Binnenronde. Belangrijk vraagstuk in dit scenario is:

- de aanpasbaarheid en flexibiliteit van de locatie Binnenronde t.b.v. het onderwijsconcept van de J. van Stolbergschool (concept Alex/Max/Tamim) en eventueel de uitbreidbaarheid;
- de wijze waarop de IKC-voming gestalte krijgt in dit concept tussen de beide scholen.

De ambitie en doelstelling blijft dat er in Zuidwest op termijn twee scholen op twee locaties gehuisvest blijven.

WEST

In de wijk West zijn gehuisvest de basisscholen:

Zuidwest:

- Het Baken I
- Het Baken II

Midden:

- Achtbaan, locatie Appelvink
- Vuurvlinder West

Noordwest:

- De Grondtoon
- De Schakel

Voorstel:

Voorgesteld wordt in West te komen tot een optimalisering van de huisvesting door:

- a. Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw voor Achtbaan en De Vuurvlinder West op locatie Vuurvlinder West;
- b. Afstoten locatie Achtbaan Appelvink;
- c. Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw voor Baken I en Baken II op locatie Baken II;
- d. Afstoten op termijn van locatie Het Baken I. Afstoten Baken I heeft waarschijnlijk tot gevolg dat meer leerlingen uit Franse Gat, die nu onderwijs volgen op Baken I, in toekomst onderwijs in de eigen wijk zullen volgen (zeker wanneer er in het Franse Gat sprake is van vervangende nieuwbouw en een IKC-concept van CPOV/SHS). In de ruimtebehoefte van een gecombineerd Baken I en Baken II dient hier rekening mee te worden gehouden (in de planning en prioritering vindt deze ontwikkeling echter later plaats, zodat al rekening kan worden gehouden met bovengenoemd effect);
- e. Handhaving van De Grondtoon en De Schakel; op moment van vervangende nieuwbouw heroverweging handhaving solitaire positie De Grondtoon en De Schakel.

In West blijven 6 scholen gehuisvest op 5 en op termijn 4 locaties (e.e.a. echter afhankelijk in hoeverre de locatie van De Vuurvlinder de mogelijkheid biedt om één gebouw te realiseren of dat op deze locatie gezien de beschikbare ruimte er twee gebouwen in elkaars nabijheid moeten worden gerealiseerd).

De voorgestelde scenario's voor deze wijk hebben de instemming van de betrokken schoolbesturen.

NOORDWEST

In de wijk Noordwest zijn gehuisvest de basisscholen:

- Johannes Calvijnschool
- Montessorischool Aan de Basis
- De Grondtoon/locatie Alex
- J. van Stolbergschool, locatie Vendelseweg/locatie Max
- Beatrixschool
- Rehobothschool

Voorstel:

Voorgesteld wordt in Noordwest te komen tot een optimalisering van de huisvesting door:

- a. Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw voor De Grondtoon/locatie Alex en Beatrixschool op locatie Alex – Beatrixschool;
- b. Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw Montessorischool Aan de Basis;
- c. Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw J. Calvijnschool (unilocatie);
- d. Handhaving van Rehobothschool;
- e. Handhaving en eventuele uitbreiding locatie J. van Stolbergschool, locatie Vendelseweg/locatie Max, dan wel betrekken bij herhuisvesting/vervangende nieuwbouw Alex – Beatrixschool;
- f. Afstoten hoofdvestiging J. Calvijnschool Geerseweg.

De Grondtoon/locatie Alex (1970) biedt onderdak aan een gewijzigd onderwijsconcept. Dit onderwijsconcept is succesvol afgemeten aan het aantal leerlingen. De groei van deze school heeft geleid tot een capaciteitsvraagstuk dat nu wordt opgelost door medegebruik elders (J. van Stolbergschool,

Vendelseweg). De locatie De Grondtoon/Alex is ruimtelijk door CPOV aangepast aan het onderwijsconcept. Verwacht wordt dat de school verder zal groeien.

Voor zowel De Grondtoon/Alex als de Beatrixschool zijn in de periode 2022 – 2025 grote onderhoudsuitgaven te verwachten. Gezien de hoogte van de investeringen voor planmatig onderhoud, de leeftijd van de gebouwen, de capaciteitsdruk, wordt geadviseerd te komen tot vervangende nieuwbouw van beide basisscholen in één gezamenlijke huisvesting.

De Calvijnschool is op twee locaties gehuisvest, waarbij de hoofdlocatie aan de locatie Geerseweg technisch en functioneel te wensen overlaat. In 2023 zijn hier hoge onderhoudskosten op basis van het MOP voorzien. Dit is reden voor De Calvijnschool om te streven naar een unilocatie op de locatie Duivenwal West door uitbreiding van deze locatie.

In het overleg met de Calvijnschool en de overige betrokken schoolbesturen zijn meerdere scenario's besproken om te komen tot optimalisering van de huisvesting van De Calvijnschool (en de overige scholen). Voor De Calvijnschool zijn meerdere scenario's verkend:

- gezien de ruimtelijke verbinding van De Calvijnschool met de Montessoribasisschool Aan de Basis kan een unilocatie worden gerealiseerd door herhuisvesting van de Montessoribasisschool elders in Veenendaal.
- renovatie en uitbreiding van de locatie Duivenwal West (waarbij Aan de Basis gehandhaafd blijft);
- vervangende nieuwbouw in de directe omgeving (locatie Alex/Beatrixschool) in combinatie met Alex waarbij de Beatrixschool verhuist naar de huidige locatie van De Calvijnschool.

Uitgangspunt in de bespreking met de schoolbesturen is de ambitie en doelstelling om voor de Calvijnschool een unilocatie te realiseren (en het afstoten van de locatie Geerseweg).

In Noordwest blijven op basis van dit scenario op termijn 5 of 4 scholen gehuisvest op 4 of 3 locaties (e.e.a. afhankelijk in hoeverre de locatie J. v. Stolberg/Vendelseweg/Max wel of niet participeert in de vervangende nieuwbouw voor De Grondtoon/Alex en Beatrixschool):

- locatie Calvijnschool (afhankelijk van het scenario t.b.v. Calvijnschool of Beatrixschool)
- locatie Alex/Beatrixschool (afhankelijk van scenario t.b.v. Alex en Calvijnschool of Beatrixschool)
- locatie Aan de Basis (afhankelijk van scenario t.b.v. Calvijnschool of Aan de Basis)
- locatie Rehobothschool
- locatie Max

VEENENDAAL OOST

In de wijk Veenendaal Oost zijn gehuisvest de basisscholen:

- Basisschool Tamim
- Basisschool Balans (dislocatie Achtbaan)
- Basisschool De Bron (dislocatie Engelenburgschool)

De drie basisscholen zijn gehuisvest in het Ontmoetingshuis. Ondanks een vertraagde woningbouwontwikkeling is sprake van een capaciteitsvraagstuk voor de scholen (hetgeen deels voorkomt uit het feit dat ook leerlingen uit andere Veenendaalse wijken de scholen in Veenendaal Oost bezoeken). Deze groei geeft druk op de beschikbare huisvesting. Anderzijds is deze groei ook nodig voor met name Tamim om binnen de daarvoor wettelijke termijnen te

kunnen voldoen aan de stichtingsnorm, die geldt voor een zelfstandige school in Veenendaal¹⁴.

Inmiddels is vanwege de ruimtebehoefte voorgenomen om te komen tot een versnelde ontwikkeling van fase II van het Ontmoetingshuis. Op basis van afspraken verhuist De Bron naar een nieuw te realiseren locatie in het zuiden van Veenendaal Oost. De Bron is geen zelfstandige basisschool, maar een dislocatie van de Engelenburgschool (Fuikenweide). De stichtingsnorm geldt niet voor deze locatie. In overleg met SHS zal nader worden bezien welke omvang nodig is voor de locatie De Bron rekening houdend met de ontwikkeling van de leerlingenprognoses.

In eerdere planvorming is ook voorzien in een basisschool in De Groenpoort. Op basis van de leerlingenprognoses wordt in relatie tot de tot dan gerealiseerde capaciteit bezien of verdere uitbreiding noodzakelijk is. Op basis van de huidige prognoses is op de middellange en lange termijn een totale ruimtebehoefte van circa 5.300 m² BVO vanuit de wijk Veenendaal Oost nodig (wijkbehoefte). Met de voorgenomen uitbreiding van het Ontmoetingshuis en de realisering van De Bron is er reeds sprake van een capaciteit van eveneens 5.300 m² BVO. Verdere uitbreiding is dan niet noodzakelijk; alle leerlingen uit Veenendaal Oost kunnen dan in het Ontmoetingshuis en De Bron worden opgevangen. Wanneer er sprake is van meer leerlingen, waarschijnlijk veroorzaakt door leerlingen van buiten Veenendaal Oost, dan zal het leegstandsbeleid van toepassing zijn en zal er verwezen worden naar leegstand buiten Veenendaal Oost.

---

¹⁴ Binnen 5 jaar dient de stichtingsnorm van 322 gehaald te worden. Een prognose moet aantonen dat de daarop volgende 15 jaar de school boven deze norm blijft wil de school voor Rijksbekostiging in aanmerking blijven komen.

- **SPREIDING VERSUS CONCENTRATIE IN VEENENDAAL OOST**

Gezien de prognoses en de daarmee samenhangende ruimtebehoefte, kan de vraag gesteld worden of spreiding van voorzieningen in Veenendaal Oost, zoals oorspronkelijk beoogd op drie locaties, nog steeds een wenselijke keus is. Afhankelijk van de ontwikkeling van de toekomstige prognoses en in overleg met de schoolbesturen wordt onderzocht of spreiding dan wel concentratie gewenst is.

9.2 VOORTGEZET ONDERWIJS

De huisvestings situatie in het voortgezet onderwijs is in het algemeen redelijk tot goed te noemen. Er is geen sprake van capaciteitsvraagstukken. De leeftijd van het overgrote deel van de gebouwen is jong (Ichthus, Rembrandt College, Het CSV en delen van Christelijk Lyceum Veenendaal). Vervangende nieuwbouw is over enkele decennia aan de orde.

In het kader van dit IHP vraagt één gebouwdeel van het Christelijk Lyceum Veenendaal (CLV) aandacht. Het CLV is gehuisvest in meerdere gebouwen in een campusachtige omgeving. Het oudste deel van de school – gebouw A Kerkewijk inclusief sportvoorzieningen – dateert uit 1968. Dit gebouwdeel is technisch en functioneel erg verouderd. Knelpunten zijn o.a. kleine lokalen, geen algemene onderwijsruimten, logistieke problemen in verkeersstromen, verouderde installaties, slecht binnenklimaat, hoge energiekosten. In totaal betreft het een gebouwdeel van circa 6.420 m² BVO. Het CLV staat voor grootschalige onderhouds- en/of renovatie ingrepen voor dit gebouwdeel. Op korte termijn vraagt het onderhoud een investering van circa € 1,2 miljoen (periode 2015 – 2019). Het CLV spreekt een sterke voorkeur uit deze investering niet meer te doen in het technisch verouderde gebouw A maar te investeren bovenop de normvergoeding ten behoeve van kwaliteitsverbetering van de vervangende nieuwbouw van gebouwdeel A.

In dit IHP wordt voorgesteld in de fasering van vervangende nieuwbouw gebouw A mee te nemen zodat binnen het voortgezet onderwijs sprake is van een goede gebouwensituatie van alle scholen voor voortgezet onderwijs in Veenendaal..

Bij de overige scholen voor voortgezet onderwijs is geen sprake van concrete huisvestingsknelpunten; Het CSV/Perron en het Ichthus College verkeren in goede technische en functionele staat. Het Rembrandt College kent een aantal knelpunten m.b.t. de technische installaties, die reeds aanwezig zijn sinds de bouwrealisatie. Deze worden hersteld.

9.3 SPECIAAL ONDERWIJS

De huisvestingssituatie in het speciaal onderwijs – De Blink en C.P. van Leersumschool - is in het algemeen redelijk tot goed te noemen. Er is geen sprake van capaciteitsvraagstukken en er is sprake van een goede technische en functionele staat van de gebouwen. Van vervangende nieuwbouw is geen sprake, dit is eerst over enkele decennia aan de orde.

Hoewel de school goed is gehuisvest, ziet de C.P. van Leersumschool voordelen in het samen gehuisvest zijn met andere scholen. De locatie is gezien de doelgroep van minder belang (de leerlingen komen uit heel Veenendaal). Bij een eventuele gezamenlijke huisvesting moet rekening worden gehouden met het karakter van de school. Veiligheid en kleinschaligheid zijn belangrijke uitgangspunten voor de eventuele herhuisvesting.

9.4 HUISVESTINGSAGENDA

De huisvestingsscenario's kunnen niet allemaal direct worden gerealiseerd. Fasering en prioritering is noodzakelijk. Diverse overwegingen, waaronder de

financiële mogelijkheden, maar ook de urgentie vanuit technische en functionele staat van de gebouwen, de aanwezigheid van overcapaciteit e.d. liggen ten grondslag aan de fasering.

In de voorstellen op de volgende bladzijde worden de huisvestingsscenario's per periode weergegeven. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen de:

- huisvestingsagenda 2016 – 2022; voorstellen voor herhuisvesting/ vervangende nieuwbouw korte termijn;
- huisvestingsagenda 2023 – 2030; voorstellen voor herhuisvesting/ vervangende nieuwbouw middellange termijn;
- lange termijn agenda onderwijshuisvesting (2031 en verder).

Op basis van het verder te voeren overleg met de schoolbesturen kan deze planning en fasering nog enigszins wijzigen. Uitgangspunt is en blijft echter de gefaseerde vernieuwing waarbij er gestreefd wordt elke twee jaar een vervangende voorziening te realiseren. Wanneer in overleg met de besturen projecten naar voren worden gehaald heeft dit dan ook gevolgen voor andere projecten. In die zin moet de planning in dit stadium gezien worden als een voorlopige planning. De definitieve planning is afhankelijk van het verdere overleg met de schoolbesturen over de diverse scenario's. Zo is in de agenda nog opgenomen dat de Calvijnschool eerst op middellange termijn gerealiseerd wordt. Op basis van nadere overleg over de drie scenario's voor de Calvijnschool kan het echter zijn dat de ontwikkeling van de unilocatie eerder gerealiseerd kan worden.

Wat betreft de capaciteit van de te realiseren scenario's wordt enerzijds de wijkbehoefte betrokken (basisgeneratie) en anderzijds de historische belangstelling voor de betreffende scholen (schoolbehoefte).

Op basis van deze agenda kan de gemeente vanuit haar vastgoedbeleid ook anticiperen op ontwikkelingen in de onderwijshuisvesting. Zichtbaar wordt op welk moment welk locaties beschikbaar komen voor herontwikkeling en welke consequenties de planning heeft voor de eventueel resterende boekwaarden.

HUISVESTINGSAGENDA 2016 - 2022		
	SCHOOL/IKC	JAAR
1	Ontmoetingshuis, 2 ^{de} fase uitbreiding	2016
2a	Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw Achtbaan Appelvink en Vuurvlinder West	2018
2b	Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw Patrimoniumschool en J. v. Stolbergschool "Franse Gat"	2018
3a	Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw Het Erf (eventueel i.c.m. De Windroos)	2020
3b	Vervangende nieuwbouw Christelijk Lyceum Veenendaal Gebouw A	2020
4a	Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw Het Mozaïek, Engelenburgschool en J. v. Stolbergschool	2022
4b	Levenshuis, herhuisvesting De Bron	2022

HUISVESTINGSAGENDA 2023 - 2030		
	SCHOOL/IKC	JAAR
5	Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw De Grondtoon/Alex en Beatrixschool PWA-park	2024
6	Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw Plantage en Vuurvlinder Noord	2026
7	Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw Baken I en	2028

	Baken II (locatie Baken II)	
8a	Herhuisvesting/vervangende nieuwbouw Montessorischool Aan de Basis	2030
8b	Unilocatie Calvijnschool (ingebruikname Aan de Basis)	2030/'31

HUISVESTINGSAGENDA 2031 EN VERDER		
	SCHOOL/IKC	JAAR
9	J. van Stolbergschool/locatie Max, Vendelseweg	n.t.b.
10	De Schakel	
11	De Grondtoon	
12	Dr. Steenblokschool	
13	De Burcht – Het Mozaïek, locatie M. Turnorlaan	
14	De Ceder	
15	't Speelkwartier	
16	Rehobothschool	
17	De Blink	
18	Rembrandt College	
19	Ichthus College	
20	CSV/Het Perron (CSV & ROC A12)	
21	Tamim en Balans Veenendaal Oost	
22	De Bron Veenendaal Oost	
23	C.P. van Leersumschool	

10. FINANCIERING

Investeringsagenda

De huisvestingsagenda vraagt de nodige investeringen van de gemeente en de schoolbesturen. Het uitgangspunt is het investeringsvolume in het primair onderwijs in de komende jaren stabiel te houden. In de jaren dat wordt geïnvesteerd in het voortgezet onderwijs is wel sprake van een toename van het investeringsvolume.

In het overzicht op de volgende bladzijdes zijn de huisvestingsscenario's voor de korte en middellange termijn ruimtelijk en financieel vertaald. De ruimtebehoefte voor het betreffende scenario is omgezet in stichtingskosten. Hiervoor zijn de VNG normbedragen 2015¹⁵ gehanteerd. Voor het CLV is eveneens uitgegaan van de normbedragen VNG 2015. Uitgegaan is van vervangende nieuwbouw van gebouw A (6.420 m² BVO) en vervanging van twee gymzalen (2 x normbedrag).

Als gevolg van nader overleg met de schoolbesturen over de scenario's kan deze opstelling nog wijzigen wat betreft volgorde en wellicht ook hoogte van de investeringsbedragen. Met de schoolbesturen wordt nog gezocht naar slimmere en/of efficiëntere oplossingen waardoor de investeringskosten verlaagd kunnen worden.

Kapitaallasten

Wegens de bestaande begrotings- en besluitvormingssystematiek binnen de gemeente, waarbij een integrale afweging wordt gemaakt tussen ambities en financiële mogelijkheden, is de huisvestingsagenda opgesplitst in drie perioden: de korte, middellange en lange termijn. De eerste twee perioden

---

¹⁵ De bedragen in de verordening gaan uit van het prijspeil 2014

bestrijken een periode van zes jaar. Dit maakt een gefaseerde gemeentelijke besluitvorming mogelijk.

Het uitgangspunt is de lasten van de onderwijshuisvesting (kapitaallasten) in de komende jaren ongeveer gelijk te houden aan het niveau van de lasten in het referentiejaar 2016, met dien verstande dat een jaarlijkse indexering van 2% is toegepast. De stichtingskosten in onderwijshuisvesting worden op basis van een looptijd van 40 jaar afgeschreven. Het verloop van de kapitaallasten is in grafiek 1 grafisch weergegeven.

De lasten van de investeringen tot en met 2018 kunnen worden gedekt uit reeds beschikbare middelen. De kapitaallasten van de tweede fase van het Ontmoetingshuis zijn vanaf 2019 volledig in de begroting opgenomen. De eenmalige kapitaallasten over de periode 2015-2018 voor de vervroegde realisatie van deze fase kunnen ten laste van het resultaat van de jaarrekening over 2014 worden gebracht. De kapitaallasten in 2018 als gevolg van de vervangende nieuwbouw van schoolgebouwen kunnen ten laste van de voorziening onderwijshuisvesting worden gebracht.

Vanaf 2019 zijn jaarlijks financiële middelen noodzakelijk, omdat volgens de huidige begrotingssystematiek het budget van de kapitaallasten jaarlijks afneemt als gevolg van vrijvallende rente en afschrijving. De besluitvorming over het ter beschikking stellen van deze middelen vindt jaarlijks plaats via de vaststelling van de begroting (investeringsplan).

10.1 COFINANCIERING SCHOOLBESTUREN

In de investeringsagenda is geen rekening gehouden met cofinanciering door schoolbesturen. Voor het PO en SO geldt een investeringsverbod voor uitbreiding en/of vervangende nieuwbouw¹⁶. Uitzondering hierop vormen investeringen die in de exploitatie terugverdiend worden. Te denken is

---

¹⁶ Op landelijk niveau wordt onderzocht in hoeverre het investeringsverbod in het PO en SO kan worden opgeheven zodat er betere kansen ontstaan voor renovatie, uitbreiding en/of vervangende nieuwbouw.

bijvoorbeeld aan investeringen t.b.v. energie waardoor er minder exploitatie uitgaven zijn. Op deze aspecten mogen schoolbesturen aanvullend investeren in nieuwbouw en uitbreidingen.

In het overleg met de schoolbesturen is gesproken over cofinanciering van investeringen die zich terugverdienen in de exploitatie. Per project wordt bezien welke investeringen worden gedaan. Voor de gemeente geldt als uitgangspunt de normvergoeding in de verordening onderwijshuisvesting. De cofinanciering kan o.a. gerealiseerd worden door het niet meer uitvoeren van planmatig onderhoud in de laatste jaren van de levensduur van een school. De voorgestelde fasering en planning maakt het mogelijk dat zowel de gemeente als de schoolbesturen een financieel meerjaren beleid kunnen voeren, waarbij schoolbesturen kunnen sparen voor aanvullende kwalitatieve investeringen in de vervangende nieuwbouw.

10.2 BOUWHEERSCHAP EN ONTWIKKELINGSMODELLEN

In de verdere uitwerking van de huisvestingsprojecten zal worden verkend welke (alternatieve) ontwikkelings- en realisatiemodellen en –strategieën mogelijk en van meerwaarde zijn. Betrokkenheid van derden, waaronder ontwikkelaars, kan worden onderzocht wanneer bijvoorbeeld commerciële functies (wonen, winkels) worden toegevoegd dan wel wanneer dit financiële dan wel andere voordelen met zich meebrengt. Hierbij zal ook aandacht worden gegeven aan de mogelijkheden voor verdere doordecentralisatie.

Het bouwheerschap voor onderwijshuisvesting ligt wettelijk bij de schoolbesturen, tenzij tussen het schoolbestuur en de gemeente anders wordt overeengekomen. De gemeente volgt in beginsel de wetgeving in deze, maar zal in de verkenning in overleg met de schoolbesturen ook het bouwheerschap bespreken.

Huisvestingsagenda

Scenario	Locatie	leerling prognoses	m ² BVO ¹	stichtingskostenbudget ²	realisatie
1 Ontmoetingshuis, 2 ^e fase uitbreiding	Ontmoetingshuis		2362	€ 2.869.752	2016
2a Achtbaan (hoofdvestiging)	Boerenwaluw	69			
Vuurvlinder-West (hoofdvestiging)		301			
Totaal		370	1952	€ 2.416.579	2018
2b J.v.Stolbergschool, G. Terborchstraat	Patrimoniumlaan 128	51			
Patrimoniumschool (hoofd-&dislocatie)		355			
		406			
-/- capaciteit Patrimonium Binnenronde		-189			
+/+ effect weglek Baken I en Ceder/De Burcht		120			
Totaal		337	1900	€ 2.359.104	2018
3a Het Erf (hoofdvestiging)	Ronde Erf	259			
(evt icm de Windroos)					
Totaal		259	2091	€ 2.570.216	2020
Eventueel De Windroos ³		130	1205	€ 1.590.920	n.t.b.
3b Christelijk Lyceum Veenendaal	CLV				
(gebouw A 6.420)			6420	€ 7.355.060	2020
2 gymzalen ⁴			910	€ 1.264.857	
4a J.v.Stolbergschool, Sterke Arm	De Bongerd	46			
Het Mozaiek Engelenburg (hoofdvestiging)		77			
Engelenburgschool (hoofdvestiging)		66			
Totaal		189	1505	€ 1.922.510	2022
4b Levenshuis/De Bron (SHS)	Levenshuis	200	843	€ 1.190.802	2022

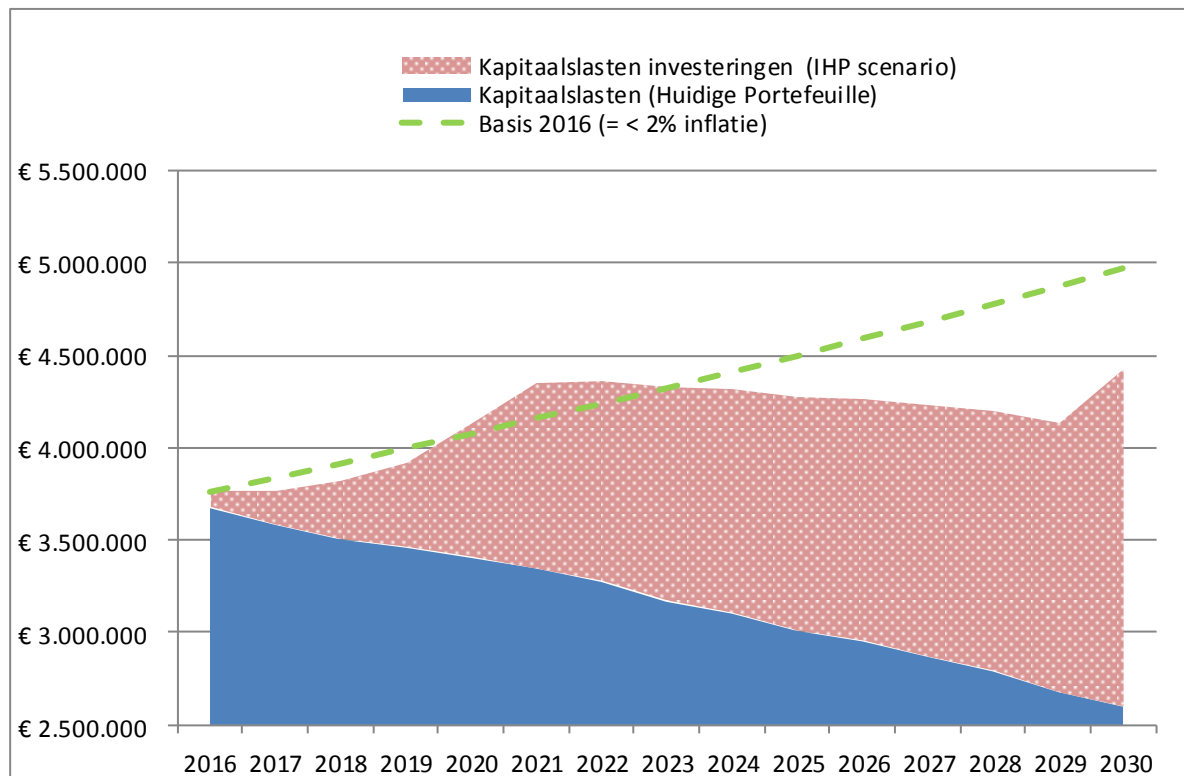

Huisvestingsagenda

Scenario	Locatie	leerling prognoses	m ² BVO ¹	stichtingskostenbudget ²	realisatie
5 De Grondtoon/Alex	PWA-park	213			
Beatrixschool		145			
Totaal		358	1662 €	2.096.042	2024
6 De Plantage	Zuiderkruis	144			
Vuurvlinder-Noord		68			
Totaal		212	1677 €	2.112.622	2026
7 Het Bakken I	De Reede	170			
Het Bakken II		341			
Totaal		511	2164 €	2.650.903	2028
8 Montessorischool Aan de Basis	t Kofschip	238	1436 €	1.846.245	2030

- 1 BVO is voorgestelde programmabehoefte op basis van gemiddelde school- en wijkbehoefte
- 2 Stichtingskosten gebaseerd op basis van VNG-normeringen 2015, er is geen rekening gehouden met de grondkosten Ontmoetingshuis/Levenshuis
- 3 Kosten vervangende nieuwbouw Windroos is inclusief toeslag speellokaal (130 leerlingen)
- 4 Inclusief vervanging 2 gymzalen CLV (2 * normering 2015+paalfundering), bekostiging sport

In de volgende figuur zijn het verloop van de (huidige) kapitaalslasten en de gecombineerde kapitaalslasten van de bestaande en de gevolgen vanuit dit IHP weergegeven. Ook is de uitganglijn (het nu voor onderwijs uitgegeven bedrag, inclusief 2% inflatiecorrectie) weergegeven.

Het blauwe vlak betreft (illustratief) de kapitaalslasten van de huidige portefeuille, zonder nieuwe investeringen. Het roodbruine vlak betreft de noodzakelijke nieuwe investeringen zoals die in dit IHP zijn beschreven. In principe betreft het gebied tussen het blauwe vlak en de groene lijn het (op basis van de kapitaalslasten beschikbare) investeringsvolume. Indien niet wordt geïnvesteerd in het onderwijs zijn op termijn ook investeringen noodzakelijk omdat de onderhoudskosten van de scholen dermate hoog worden dat verder onderhoud niet meer rendabel is ten opzichte van nieuwbouw (zie ook hoofdstuk 8.4).

COLOFON

ONDERWERP | IHP 2015 – 2020 Gemeente Veenendaal

OPDRACHTGEVER | Gemeente Veenendaal

PROJECTTEAM | Krijno van Vugt
(vanvugt@m3v.nl)

DATUM | april 2015

ONS KENMERK | L034-rap01-kvv-IHP Veenendaal

BIJLAGEN

- SEPARAAT BIJGEVOEGD